

Ez a rendelkezés szerény véleményem szerint nem fedi sem a törvény, sem az annak végrehajtása iránt kiadott utasítás rendelkezéseinek értelmét, mert sőt hogy sem lehet a törvényhozó szándékát abból kiolvasni, ellenkezőleg úgy az összeírási jegyzék berendezésével, mint a vallomási ív rovataiból kivilágító célzattal ellentétben áll.

Az összeírási jegyzékben ugyanis az összjövedelem megállapítása céloztatván, az tekinthető adóköteles adóallannak, kinek az összeírási jegyzék szerinti összjövedelme a 20.000 koronát meghaladja, az összeírási jegyzékben tehát szó sincsen tiszta jövedelemről, sem levonható terhekről, kivéve a rezsi költségeket, már pedig kétségtelen, hogy az összeíró bizottság működésének eredményét magában foglaló összeírási jegyzék egyik fontos eszköze a jövedelem-adóköteles személyek megállapításának, a mint ez a törvény végrehajtása iránt kiadott utasítás 35. §-ából kitűnik.

Sem a törvény, sem a végrehajtási utasítás nem tartalmaz tehát olyan intézkedést, amelyből csak következtetést is lehet egy olyan törekvésre vonni, amely a 20.000 koronán felüli tiszta jövedelmet tenné az adókötelezettség kritériumává, és hogy a törvény végrehajtása mégis ezen az alapon történt meg az 1915. évben, annak valódi oka fel nem deríthető, sem meg nem érthető.

Ezen eljárás következtében igen sokan kiestek az adókötelesek sorából, ami csak a cél károsodását vonta maga után és az eredmény mérlegét befolyásolta.

Most, hogy az országgyűlés a kérdéses adónak az 1916. évre való életbeléptetését tárgyzó javaslat felett határozott, a felvett változtatások érdekelnék bennünket, azonban a változásokból hiányzik az, amire gondoltunk, ugyanis abban a hiszemben voltunk, hogy az 1916. évre a jövedelemadó az elől hivatkozott törvény valódi és félre nem érthető értelme szerint fog életbeléptetni, mert ha a fent említett rendeletnek nem a törvény célzatának a megváltoztatása volt a valódi indító oka, hanem csupán az a körülmény, hogy az amugy is hadsegélyezési célokat szolgáló jövedelemadó kivetése a törvény által komtemplált körnél szűkebbre szorított munkálattal legyen próbája a jövő ezen nagy fontosságú adójának, vagy ha a pénzügyi közigazgatásnak a háborús viszonyok által megnehezült állapota indította a kormányzó hatóságot a többször említett rendeletben foglalt korlátozás kiadására, úgy nem lett volna akadály, sőt nincs is, hogy az 1916. évre az adóalanyiság feltétele a 20.000 korona összjövedelem legyen, annál kevésbbé, mert úgy az 1915. évre szóló kivetéssel foglalkozó pénzügyi közegek, ugyancsak szintén az adóalanyok kiválasztására rendelt összeíró bizottságok, valamint az adó-kivetését végző ugynevezett adófelszámolási bizottságok az első nehézségeken már túlestek, és így bizony remélhető volna, hogy az 1916. évre egy nagyobb, a törvény rendelkezései, célzata szerinti kivetés sem ütköznék adminisztrációs nehézségekbe.

Riport a tanyáról.

— Két vasárnap Alsótanyán. — A hadisegély tévutjai. — A tanya morálja. — Nevető asszonyok. — Siró asszonyok. — Gyermekek mezitláb. — Az asszonyvonatok. — Bál a Kossuth-kocsimában. —

A háború előtti tanya a békének, nyugalomnak, elégedettségnek, a befelé fordulásnak elzárt, elkülönített világa volt, ahová ha benézett néha egy-egy kutató szem: csöndes, szelíd megelégedettséget, szent nyugalmat s kedves pásztor-földmivelő életet látott. És boldog, patriarkális családot, melyben a férfi, a család feje föltétlenül uralommal élt és mellette az asszony a társáért aggódó, féltő, csodáló kéz volt. A férfi szántott, az asszony főzött, dolgozott és nevelte a gyermekeket.

A világháború, a népek rettentő, véres harca nagy, nehéz, sulyos változásokat hozott. Városban, tanyán egyaránt. A városban is magára maradt az asszony, de a tanyán ezerszeresen. Munkaköre átmenet nélkül egyszerre nőtt óriásivá, úgy, hogy a nagy zökkenés miatt egy pillanatra megállt a tanya szívverése. És a tanya sirt. A tanya, a kegyetlen, önző tanya, amely ezideig nem ismerte a könnyeket, most megtanulta. De ez is csak egy pillanattig tartott. Az asszonyok gyorsan, egyszerre megtalálták a helyes utat és a kátyuba kerülő szekér ügyesen térült a jó ut kerékvágásába. Az aratásnál már nagyszerű, soha nem felejthető munkát végeztek egyedül az asszonykezek.

A tanya a háború előtt érdekes studium volt. Ma: kétszeresen az. Kötelező tárgy a közigazgatásban. A tanya belenyúlt a város zsebébe, a tanya rátette a kezét a város — gyomrára. Ugyanekkor egy érdekes tehetségű, fiatal orvos cikke felhívta a figyelmet a tanya nagy gyermekpusztulására. És ma: a tanya az érdeklődés központjában áll. Ma a tanya — az én szememben — riasztó, vad, ősi gondolatokat keltő anarchizmus fogalom. Egy ház teljesen egyedül. Egy család kint a pusztán. Egy szívtelen asszony. Egy önző szerelmes. Egy ember, aki kevés a maga birodalmában...

Ut Alsótanyára.

Megy a kősi és elmaradnak a házak és elmarad az élet, a kegyetlen, gyilkos, gonosz, édes, édes: Élet. A téli nap arany sugarakat hint. Nagy távolságban fojtott kutyaugatás. Embert nem látni. Ember nincs. Ember sehol. Most összebujnak az alacsony tanyaházak fűtött bubosai mellett és halk, tompa hangon olvassák a héten jött rózsaszínű levelezőlapokat. És szállanak a hálósóhajók és peregnék a halk könnyek... A csönd fojtogat: megfélemlít. Hogy odakint a világban, odakint az életben riasztó viharok dühnek, hogy millió ember bukik megütve a földre, azt itt csak elfelejteni nem lehet.

Itt csönd van. Itt béke van. Az út mellett a kéklő, napsugaras távolban kiesi, fehér-falu, színes ablaku házikói maradnak el, de: nem fogynak el. Mesélnek az ismeretlen fák, esobognak az ismeretlen zöld vizek. A kép változik, lépésről-lépésre más.

Gyermekevédelmi előadásra

gyűltek össze az asszonyok a röszei iskolában. Sok suhogó-ruhás, selyemkendős, friss, nevető fiatal nő. Az ember szinte sajnálja az elhagyott csöndet. Fáj az embertömeg. Az arcokon riadt kérdezősködés: mit akartok, honan jöttök. Félelem és bizalmatlankodás.

Gyermekevédelem. Új fogalom. Új kérdés. Még soha nem gondolt új eszme. Ebből újra valami baj lesz, talán: adó vagy egyéb eféle. És hallgatják a doktorok szavát csöndben és figyelemmel. Igaz: nem sokáig. Mert amikor azt hallják, hogy a csecsemőnek erre meg arra van szüksége, akkor szinte sikoltva mondják: de akkor n'ekilenc forint hadisegélyt adjanak. Lássuk hát

mire kell a segély

az alsótanyai asszonyoknak?... Selyemkendőre. Selyemruhára, sok festékre, de semmi

sem jut belőle a gyermekek számára. Hallottuk az előadáson közbekiáltó asszonyokat: kevés a segély, nem jut belőle eszmára a gyerekeknek. De a közbekiáltó asszonyok fején kacsián, frissen simult el az új, sok rojtu selyemkendő. És egyetlen asszonyt sem láttunk mezitláb. A tanya erkölcsének ijesztő perspektívái ugrottak szemünk elé: a szabadságát felhasználó, cicomázó, tetszelgő asszonyt, az elhanyagolt, elhagyott gyermekeket. Beszéltünk komoly férfakkal, akik remegő hangon, szinte esdve kértek bennünket, hogy javítsuk meg az asszonyokat. Vonatok mennek a városba, telve táncolni, mulatni, inni vágyó asszonyokkal, akik idegen, ismeretlen helyeken töltik az éjszakákat, mialatt kiesi gyermekeikre csak a Sors ügyel. És annál szomorubb ez, mert ők jogosnak tartják dolgaikat. — Az emberem is így tesz a muszka asszonyokkal, miért ne tennék így én is. Ó, itt még él a szemet-szemért ősi, kegyetlen elve, ha nem is tudatosan: ösztönszerűleg.

Ezek a nevető asszonyok.

akik sokan vannak, akiknek odaveszett az emberük a nagy viharban. Aki hivatkozással hordják a fekete selyemkendőt, akik egyetlen könny nélkül vigasztalódtak az emberük halálán. Itt a morál, a komoly emberi morál meghalt, kipusztult, anélkül, hogy valaha is lett volna. A tanya festett arcú asszonya kegyetlen, önző és gyorsan felejtő. Városi embertől jövő szívbéli érdeklődést mereven, foghegyről visszautasít. Nehéz, sőt csak ritkán lehet megtalálni az utat, amely a szívükhöz vezetne. Vallások, de hitük nem visz lelkiükbe emberi morál-érzéseket. A valóság csak órákra, talán percekre tartja vissza őket, sokat még percekre sem. És ha arra gondol az ember, hogy amikor odakint a lengyel pusztán halálraváltan bukik a sárba a férfi, itthon idegen férfi karjai között ittas szédületben kacag az asszonya: reszket a szívünk a fájdalomtól és öklöbe fut a kezünk a tehetetlen harag alatt. S a messze távolokban így olvad össze disszonáns, szomorú zenévé az eleső hős végső sóhaja, az élet kegyetlen, vidám, ujjongó kacajával... Ó, a nevető asszonyok!... Nem ilyen depresszív azonban az egész kép, vannak

siró asszonyok

is, akik sóhajtván lesik a ritka vendégként hetenként 1—2-szer jövő postást, akik könnyeken keresztül olvassák a rögzös, íráshoz nem szokott, fegyvertfogó kezek kusza betűit. Aki reménykedő bizalommal lesik az újságok híreit: mikor lesz vége. Talán soha — mondják. És ha lesz is vége, jó nem lehet. Aki öregedő szemmel, remegő kezekkel, de fiatal, forró szívvel most kezdik megtanulni az írás-olvasás szent és sulyos mesterségét, csak hogy maguk tudják elolvasni a Pista levélét, csak hogy maguk tudják leírni a Péternek szívük ködös távolokban uszó, elfojtott vágyait. Asszonyok ezek, siró asszonyok, akiknek szeme könnyeiken át a harcerekre néz, akik követik a „mappán“ a harcok seregek nehéz, véres utait. Aki megtanulták már Szibériának kimondhatatlan nevű összes városát-faluját, mely hideg hajlékot ad most övének. Azonban ezek is

mind elmennek a bálba.

melyet a háború alatt is megtartanak minden héten, minden vasárnapon és melynek éppen a közepébe csöppentünk bele az alsótanyai Kossuth-kocsimába. Vérből, italból, fekete szomorúságokba temetkezett ujjongásokból összeállott ködökön át mulattak. Egy asszony könnytelen hangon sirta:

— Miért is engedtem el az uramat:

— Jézus Mária...

Ivott és átkarolta a fiát:

— Nincs már nekünk apánk, nincs már nekem uram...

Irodakisasszony,

gyors- és gépiró felvétetik.
Levelezésben és könyvelésben gyakorlottak előnyben.

Ajánlatokat fizetési igény megjelölésével „Irodakisasszony“ jelige alatt a kiadóhivatal továbbítja.

A Délmagyarország telefonjai

Szerkesztőség 305.
Kiadóhivatal 81.